

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GRAMMAR MODÁLNÍ / ZPUSOBOVÁ SLOVESA MODAL VERBS

Způsobová slovesa mají tyto **společné rysy**:

1. ve všech osobách mají **stejný tvar**
2. jsou doplněna **infinitivem bez částice to**
3. **otázku tvoří obrácením slovosledu**
4. nemají infinitiv, musí se užit **opisné tvary**: *can – to be able to, must – to have to, may – to be allowed to*.
Bez opisu lze vyjádřit minulý čas jen u *can (could)* a kondicinál jen u *can a may (could a might)*.
Opisné tvary mají ve svém významu navíc motivovanost zvnějšku, např. tlak okolností. Proto např. *I was able (to come)* má také význam českého „podařilo se mi (přijít)“ a je tedy vlastně synonymem k *I managed (to come)*.
5. **zápor tvoří pomocí not**, ale s těmito zvláštnostmi:
Zápor k *must* (musím) je *need not* nebo *don't have to* (nemusím)
Zápor k *may* (smím) je *must not* (nesmím)
Zápor k *may* (možná, že) je *may not* (možná, že ne).

Výslovnost: v kladné oznamovací větě je oslabená (kromě *may*), v otázce a v krátké odpovědi je výslovnost plná – neoslabená.

CAN

Can se někdy překládá slovesem s předponou *u-* (*he can lift* – uzdvihne, unese) a někdy se nepřekládá vůbec: *Can you stand it?* – Sneseš to? Zvláště v případě, když se pojí se slovesem smyslového vnímání: *I can understand very well.* Rozumím velmi dobře.

I can see, can you see? I can't see vidím, vidíš? nevidím
I can't hear you neslyším tě

Can't je zápor ke *can* (*he can't swim* – neumí plavat), ale také znamená „určitě ne“, takže je záporným protějškem k *must*.

He must be cold. – No, he can't be cold. (Musí mu být zima – Ne, nemůže mu být zima – není to možné.)
He must be at least sixty – No, he can't be sixty yet. (Musí mu být aspoň šedesát. – Ne, ještě mu nemůže být šedesát.)

V americké angličtině se pro tento význam užívá *mustn't*.

Sloveso *can* má tři významy:

- a. schopnost: *That's all I can do.* – To je vše, co mohu udělat.
He can do it. – Dovede to. Umí to.
- b. dovolení: *Can / may I go with you?* – Mohu jít s tebou?
- c. možnost (jen v přítomném čase v otázce nebo záporu):
Who can that be at the door? – Kdo to může být za dveřmi?
Mnohem častěji se v těchto případech používá *may*.

MUST

Must znamená příkaz, nikoli objektivní nutnost. (*you have to go*). Proto v otázce častěji bývá *have to* nebo *need*: *Do you have to leave now?* – Musíš už jít? *Need* se užívá spíš jako pravidelné sloveso, tj. tvoří zápor i otázku s *do*, i když neznamená „potřebovat“.

Must má také význam „určitě, jistě“: *He must be fifty.* – Musí mu být padesát.

MAY

May se mnohem častěji užívá ve významu „možná, že“ než „smím“. V hovoru se užívá více *can* (mohu) než *may* (smím). *May* se vyskytuje v ustálených formulích, jako *May I have this dance?* – Smím prosit? V záporu se ale *may a can* nedají zaměnit, mají jiný význam: *He can't know it.* – Nemůže to vědět./Určitě to neví. *He may not know it.* – Možná, že to neví.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘEHLED MODÁLNÍCH SLOVES

	Přítomný čas	Minulý čas	Budoucí čas
CAN	I can read 1. mohu číst 2. umím číst Zápor: can't = cannot	I could read / I was able to read 1. mohl jsem číst 2. uměl jsem číst couldn't = could not = was not (wasn't) able to	I will be able to read 1. budu umět číst 2. budu moci číst will not (won't) be able to
MUST	He must be there 1. musí tam být (je donucen) 2. musí tam být (určitě tam je) Zápor: 1. I need not = needn't = don't need to 2. can't	1. He had to be there 2. He must have been there (must + minulý infinitiv) 1. did not have to = did not need to 2. can't + minulý infinitiv	He will have to be there. will not (won't) have to
MAY	I may do it. 1. Smím to udělat 2. Možná, že to udělám. Zápor: 1. must not = mustn't 2. may not	1. I was allowed to do it. 2. I may have done it. (may + minulý infinitiv) 1. wasn't allowed to 2. may not + minulý infinitiv	1. I will be allowed to do it. 2. I may do it. 1. will not be allowed to do it 2. may not

VYJADŘOVÁNÍ PŘÁNÍ, NABÍDEK A ŽÁDOSTÍ

Vyjádření přání	WOULD LIKE ('D LIKE)	<i>Would</i> je pomocné sloveso, kterým se tvoří podmiňovací způsob (kondicionál). Ve spojení s <i>like</i> je ekvivalentem českého „chtít“ v kondicionálu (zdvořilá žádost). <i>I'd like a cup of tea, please.</i> – Dal bych si (chtěl bych si dát) šálek čaje, prosím. <i>What would you like?</i> – Co byste si přál? Co byste chtěl? Často se pojí s infinitivem s to: <i>I would like to see you.</i> – Chtěl bych tě vidět. <i>What would you like to do?</i> – Co bys chtěl dělat?
Nabídka, návrh	SHALL	Modální sloveso <i>shall</i> se užívá především v otázce v 1. osobě k vyjádření nabídky nebo návrhu: <i>Shall I go with you?</i> – Mám jít s tebou? Nebo když sami o návrh žádáme: <i>Where shall we have lunch?</i> – Tak kde se naobědváme? (dříve se <i>shall</i> užívalo v 1. osobě budoucího času – místo <i>will</i>)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Žádost, aby někdo něco udělal	CAN COULD	Modální sloveso <i>could</i> odpovídá slovesu „moci“ v podmiňovacím způsobu (<i>you could</i> = mohl byste). Často jím vyjadřujeme zdvořilou žádost o to, aby někdo něco dělal. Chceme-li být ještě zdvořilejší, můžeme samozřejmě užít slovo <i>please</i> . <i>Could you speak more slowly?</i> – Mohl byste mluvit pomaleji?
Žádost o svolení něco udělat	CAN COULD MAY	Tato modální slovesa užíváme při vyjadřování žádosti o svolení k určité činnosti. Užití <i>can</i> a <i>could</i> je častější, <i>may</i> je velice zdvořilé až knižní. <i>Can / Could / May I bring some friends?</i> – Můžu / Mohl bych / Smím si přivést nějaké kamarády?